

בשנה הנסקרת הוצעו לחשב הכללי מספר הצעות לשיפור תהליכי העבודה ושיטות הביצוע בהנהלת החשבונות, שהחשובות בהן הן :

א. כהמשך לתהליך הפיצול של הנהלת החשבונות הממשלתית ראוי להפריד בין שתי מערכות של חשבונות, שינהלו באגף החשב הכללי : האחת לניהול הפעולות החשבונאיות המרכזיות של הממשלה והשנייה לנהלת החשבונות על הפעולות, שהחשב הכללי מבצע אותן כיחידה. הפרדה זו תיעל את דרכי הפיקוח ואת הדיווח המרכזי.

ב. לשם עקיבה מתמדת אחרי ביצוע של חמים ולשם מניעת פגמים בקיום אותם התנאים, שיש להם ויקה להסדרים הכספיים, הוצעה הנהגת טפסים, שבהם יתוו מראש וישתקפו בכל עת כל שלבי הביצוע מעריכת החוזה עד תום ביצוע העסקה.

ג. בהנהלת החשבונות של החשב הכללי מתנהלים עד כה בנפרד רישומי הפרטים הקשורים במתן הלוואות וגבייתן – חזאת בלא שחיעשה הצמדה לתשלום ובלא שיערך רישום גדי הן בעת התשלום והן בגבייה. הוצע לשלב את רישומי הפעולות הללו כדי להבטיח התאמה מוחלטת ומתמדת והקפדה יתרה בגבייה.

ד. החשב הכללי מכין מדי חודש בחודשו תחזית לתשלומי ההוצאות העיקריות לפי סדר עדיפות. נוהג רצוי זה לא הונהג עדיין בגזבריות המשרדים הממשלתיים. הצענו, שהחשב הכללי יקבל מהגזבריות הצעות מנומקות לתחזית הוצאות בשטח פעולתן, כך שהחשב הכללי יוכל לערוך תכנון תשלומים אף לגבי אותם התשלומים, הנעשים באמצעות המשרדים.

ה. עם החשב הכללי נדון הצורך בקביעת עקרונות שיקבעו, באילו מקרים מן הראוי לבצע הלוואות באמצעות בנקים ובאילו מקרים יש להעדיף מתן הלוואות במישרין על ידי האוצר.

III. הלשכה לשחרור סחורות

הביקורת בדקה את פעולות שתי הלשכות לשחרור סחורות – בחיפה ובתל אביב, שתפקידן לשחרר את הסחורות, המגיעות בשביל משרדי הממשלה, מן המכס. בעיקר התרכזה הביקורת בבדיקת תהליכי הפעולות במטרה לדאוג להחשת השחרור, ועמדה על הצורך באיסוף נתונים על הסחורות ששחררו – כבסיס לפיקוח ולדיווח על יבוא סחורות לממשלה.

IV. מס הכנסה

א. פעולות הביקורת

(1) הביקורת הקיפה את השומות ויסודות עריכתן, את פעולות הגבייה ואת מערכת החשבונות והכספים של משרדי מס הכנסה ומס עזבון. במשרדי מס הכנסה התרכזה הביקורת בשנה הנסקרת בעיקר בבדיקת השומות של נישומים בענפי כלכלה מסוימים.

(2) נציבות מס הכנסה עסקה בשנה הנסקרת בשיפורים ארגוניים בכמה משטחי פעולתה:

(א) בתחילת שנת 1955 הופעלו החזקות הציבוריות, ששר האוצר רשאי היה, לפי תיקון הפקודה מאוגוסט 1952, למנותן לשם ייעוץ לפקדי שומה בהערכת השומה.

(ב) שלטונות מס הכנסה הנהיגו הסדרים ארגוניים חדשים לשם הקלה מעל האזרח בפנייה למקום הקרוב למגוריו ולמען אפשר התמחות מיוחדת לפקידים העוסקים בשומות. לכן הוגדל מספר המשרדים האזוריים, ועריכת השומות חולקה בין חוליות המפקחים לפי ענפי כלכלה. נציבות מס הכנסה עשתה לשיפור שיטתי של הכשרה מקצועית של העובדים על ידי הדרכה אינטנסיבית.